

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการสำรวจข้อมูล การดำเนินการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นนักเรียนทหารตำรวจ 4 เหล่า จึงทำการสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2526 ชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 ปีที่ 4 และปีที่ 5 จำนวน 153 คน

นักเรียนนายเรือที่กำลังศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนนายเรือ ปีการศึกษา 2526 ชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 ปีที่ 4 และปีที่ 5 จำนวน 58 คน

นักเรียนนายเรืออากาศที่กำลังศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนนายเรืออากาศ ปีการศึกษา 2526 ชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 ปีที่ 4 และปีที่ 5 จำนวน 58 คน

นักเรียนนายร้อยตำรวจที่กำลังศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ปีการศึกษา 2526 ชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 ปีที่ 4 จำนวน 58 คน

หมายเหตุ

สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 1 ของทั้งสี่เหล่า ได้แยกไปศึกษารวมกันอยู่ที่โรงเรียนรวมเหล่า (เตรียมทหาร) ซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งต่างหาก เมื่อจบการศึกษาชั้นปีที่ 1 แล้ว จึงแยกกันไปศึกษา ณ สถาบันทั้งสี่แห่ง นักเรียนทหารจึงเหลือ 4 ชั้น นักเรียนนายร้อยตำรวจจึงเหลือ 3 ชั้น

1.1 เกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การจัดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนในสถาบันของเหล่าทัพต่าง ๆ จัดอัตราส่วนที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรอันแท้จริงของแต่ละสถาบัน ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยการ

สุ่มแบบชั้นภูมิ ที่ได้จากนักเรียนนายร้อย จปร. นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยวิธีการเดียวกัน และจากชั้นปีใช้วิธีสุ่มแบบง่าย กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 4 เหล่า จึงมีจำนวนทั้งสิ้น 327 คน (มอร์แกน 1970: 608)

1.2 เกณฑ์การกำหนดจำนวนตัวอย่างของแต่ละเหล่าทัพ คำนวณจากสูตร (นิยม ปุราคำ 2517: 126)

$$n_h = \left[\frac{N_h}{\sum_{h=1}^L N_h} \right] n_0$$

n_h = แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง h ในแต่ละเหล่า

N_h = แทนจำนวนประชากร h ในแต่ละเหล่า

$\sum_{h=1}^L N_h = 1$ = แทนผลรวมประชากรทุกเหล่า

n_0 = แทนขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด

จาก 1.1 และ 1.2 จึงได้จำนวนตัวอย่างที่สุ่มมา เป็นนักเรียนนายร้อย จปร. จำนวน 153 คน นักเรียนนายเรือ 58 คน นักเรียนนายเรืออากาศ 58 คน และนักเรียนนายร้อยตำรวจ 58 คน

1.3 วิธีสุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละเหล่า ใช้วิธีคัดเลือกนักเรียน มาตามสัดส่วนของกำลังพลที่มีอยู่จริง (Proportionated Stratified Sampling) การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มย่อยที่แยกตามชั้นปีศึกษา (ในตารางที่ 1 บทที่ 4) ใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ, 2524: 55) จะได้กลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ เรื่องการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ระหว่างชั้นปีแรกที่ศึกษา ในสถาบันเหล่าทัพของตน คือ ชั้นปีที่ 2 เปรียบเทียบกับชั้นปีที่ 5 สำหรับนักเรียนทหารและ ชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 สำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ

1.4 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ไปแจกและเก็บรวบรวมแบบสำรวจด้วยตนเองที่สถาบันการศึกษาทั้ง 4 แห่ง คือ โรงเรียนนายร้อย จปร. กรุงเทพมหานคร โรงเรียนนายเรือ จังหวัดสมุทรปราการ โรงเรียนนายเรืออากาศ คอนเมือง กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสำรวจพฤติกรรมกรรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนทหารตำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร รายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับค่านิยมของนิสิตนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา และศึกษาจากแนวทางการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จำนวน 62 ข้อ (ดังภาคผนวก ก.) ซึ่งเป็นกรณีของการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลเข้าด้วยกัน สร้างเป็นแบบสำรวจชนิดมาตราส่วนประเมินค่าของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยมี 5 มาตรา ได้แก่ ทำเสมอ ทำบ่อย ๆ ทำค่อนข้างบ่อย ทำนาน ๆ ครั้ง ไม่เคยทำ การประเมินเช่นนี้เพื่อต้องการทราบนิสัยของผู้ตอบแบบสำรวจว่าเคยปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานหรือไม่ และอีก 5 มาตรา คือ จะทำแน่ ๆ จะทำค่อนข้างแน่ อาจจะทำ จะไม่ทำค่อนข้างแน่ จะไม่ทำแน่นอน เพื่อต้องการทราบเจตนาของผู้ตอบแบบสำรวจว่า จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานหรือไม่ถ้ามีโอกาส

แบบสำรวจการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

ประการแรก การพึ่งตนเอง	ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ	ประกอบด้วยข้อย่อยอีก 9 ข้อ
ประการที่ 2 การประหยัดและออม	มีข้อย่อย 9 ข้อ	
ประการที่ 3 การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย		ข้อย่อย 9 ข้อ
ประการที่ 4 การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา		ข้อย่อย 12 ข้อ
ประการที่ 5 การมีความรักชาติ		ข้อย่อย 9 ข้อ
การมีความรักศาสนา		ข้อย่อย 9 ข้อ
การมีความรักพระมหากษัตริย์		ข้อย่อย 5 ข้อ

2.2 การปรับปรุงแบบสำรวจ

ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยาและทางด้านจริยธรรม จำนวน 3 ท่าน (ดูภาคผนวก ก.) ตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหาของค่านิยมทางจริยธรรม และตรวจรูปแบบของแบบสำรวจ แล้วปรับปรุงให้เหมาะสมดังนี้

1. การใช้ข้อความแต่ละข้อปรับให้มีประเด็นเดียว
2. มีการปรับปรุงคำด้วยคำ เพื่อให้ผู้ถามและผู้ตอบเข้าใจตรงกัน
3. สำหรับข้อความที่เป็นประโยคปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ (ของเดิม) ได้แก้ไขให้เป็นประโยคบอกเล่า แต่ยังคงความหมายเดิมไว้
4. ปรับคำถามให้เหมาะสมแก่กลุ่มตัวอย่างซึ่งผู้ตอบแบบสำรวจเป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
5. การจัดรูปแบบของแบบสำรวจเพื่อวัดศักยภาพพฤติกรรม โดยอาศัยเกณฑ์ทัศนีย์และเจตนาของการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์

2.3 การทดสอบเครื่องมือวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสำรวจตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดสอบใช้กับนักเรียนรวมเหล่า จำนวน 30 คน (ซึ่งเป็นประชากรอีกกลุ่มต่างหาก) ที่โรงเรียนรวมเหล่า เพื่อตรวจสอบความคงที่ภายใน (Internal Consistency) จึงใช้วิธีทดสอบซ้ำ (Test-Retest Method) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2524: 133) ซึ่งมีระยะเวลาห่างกัน 11 วัน โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient- r_{xy}) เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability)

โดยใช้สูตร

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2] [N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

(N.M. Downie & R.W. Heath, 1970 :93)

ผลปรากฏว่าในการ Try-out ครั้งนี้ ได้ค่าความเที่ยง 0.918 ซึ่งนับว่าแบบสำรวจนี้อยู่ในเกณฑ์ที่น่าไปใช้ได้

ต่อจากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปปรับปรุงให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างใน 4 สถาบันต่อไป

3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำแบบสำรวจไปแจกและเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ที่โรงเรียน นายร้อย จปร. โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนนายร้อย ตำรวจ

3.2 นักเรียนนายร้อย จปร. นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ ได้ใช้เวลาทำแบบสำรวจ 30 - 35 นาที นักเรียนสามารถทำได้ครบทุกข้อและรวบรวมแบบสำรวจมาได้ครบถ้วนร้อยเปอร์เซ็นต์ของผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด

3.3 การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมขณะที่นักเรียน 4 เหล่า ทำแบบสำรวจ ได้จัดให้อยู่ในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติและเป็นปกติที่สุด คือทำแบบสำรวจในห้องพัก เป็นห้องทบทวนบทเรียน ที่มีบรรยากาศไม่เคร่งเครียดนัก

3.4 บุคลากรทุกฝ่ายในสถาบันเหล่านั้นได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ซึ่งถือว่า เป็นสิ่งเอื้ออำนวยในการทำวิจัยซึ่งจะได้มาซึ่งข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสำรวจที่ได้รับคืนมา และมีความสมบูรณ์ทั้งหมด มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences) โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ และนำเสนอเสนอข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบวิเคราะห์-โดยใช้วิธีหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เป็นการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนทหารตำรวจ ทำการวิเคราะห์และนำเสนอ ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนนายร้อย จปร. นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) และวิเคราะห์หาความแตกต่างรายคู่ โดยใช้สูตรของเชเฟ (SCHEFFÉ)

2.2 เปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนนายร้อย จปร. นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ ในแต่ละสถาบัน เปรียบเทียบชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 5 (ทหาร) และชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 (ตำรวจ) การวิเคราะห์หาค่าที (t-Test)

2.3 เปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนนายร้อย จปร. นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ บุตรทหาร-ตำรวจ เปรียบเทียบกับบุตรพลเรือน โดยการหาค่าที (t-Test)

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ หาค่าทางสถิติ และทำการทดสอบทางสถิติ โดยอาศัยคอมพิวเตอร์จากสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของ นี และคณะ (Nie et al. 1975)

5. มาตรการที่ใช้วัดการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนทหารตำรวจ เรียกว่า "ศักยภาพพฤติกรรม" (Behavioral potential) ศักยภาพพฤติกรรมหมายถึง โอกาสที่นักเรียนทหารตำรวจจะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ซึ่งมีหลักการดังนี้คือ

5.1 กำหนดตามสภาพของเวลา หมายถึง กลุ่มตัวอย่างได้เคยปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานนับตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ในขณะที่ตอบแบบสำรวจ ซึ่งถือว่าเป็นมาตรของนิสัย และถ้ามีโอกาสแล้วกลุ่มตัวอย่างจะทำหรือไม่ เป็นมาตรของเจตนาที่บ่งบอกถึงอนาคต เมื่อนำเอาเกณฑ์มาตรของนิสัยผนวกเข้ากับมาตรของเจตนา จะได้ศักยภาพพฤติกรรมของ

นักเรียนทหารตำรวจ ตั้งแผนภาพข้างล่างดังนี้

ก. เกณฑ์มาตรฐานของนิสัย ถามว่า เคยทำหรือไม่

_____

ทำเสมอ ทำบ่อย ๆ ทำค่อนข้างบ่อย ทำนาน ๆ ครั้ง ไม่เคยทำ

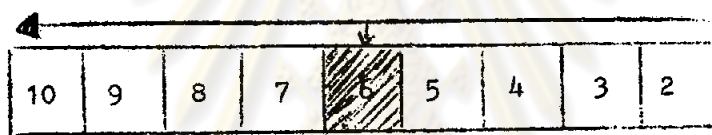
ข. เกณฑ์มาตรฐานของเจตนา ถามว่า จะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส

_____

จะทำแน่ จะทำค่อนข้างแน่ อาจทำ จะไม่ทำค่อนข้างแน่ จะไม่ทำแน่นอน

ฉะนั้นค่าคะแนนที่เป็นคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง (Possible answers)
จะมีค่าตั้งแต่ 2 ถึง 10 ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ค่าตั้งแต่ 6 ขึ้นไปถือว่าเป็นที่น่าพอใจ

ตัวยภาพเหตุการณ์

5.2 กฎของความน่าจะเป็น (Probability Law) ตามกฎนี้

นักเรียนทหารตำรวจจะเลือกตอบ ณ จุดใดก็ได้ ในมาตร ก. และ ข. ข้างต้นนี้ และกฎของความน่าจะเป็นพิจารณาจากกลุ่มของเหตุการณ์ (Families of events) กลุ่มของเหตุการณ์ในที่นี้คือ แนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ และแยกออกเป็นกลุ่มย่อย (Subsets) 62 แนวทาง ในแต่ละแนวทางยังแยกถามเป็น 2 คำถาม (subsets) คือ ถามว่า "เคยทำหรือไม่" กับ "จะทำหรือไม่ถ้ามีโอกาส" (ตั้งในแบบสำรวจภาคผนวก ก.)

ความน่าจะเป็นของการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนทหารตำรวจ คือการนำเอา ก + ข (จากข้อ 5.1) มารวมเป็นตัวยภาพเหตุการณ์และสัดส่วนของการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนทหารตำรวจ มีองค์ประกอบ 2 อย่าง เช่นเดียวกับกับ 5.1 คือ

5.2.1 มาตรวัดนิสัย หมายถึงเหตุการณ์ทั้งหมดทุกอย่างของนักเรียนทหารตำรวจที่ปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ซึ่งนับจากจุดที่นักเรียนทหารตำรวจ ตอบแบบสำรวจ ย้อนไปถึงอดีต

5.2.2 มาตรการเจตนา นับจากจุดที่นักเรียนทหารตำรวจ ตอบแบบสำรวจไปถึงอนาคต เพื่อต้องการทราบว่า ถ้ามีโอกาส นักเรียนทหารตำรวจจะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานหรือไม่ และถ้าหากมีสิ่งเข้ามากระตุ้นนักเรียนทหารตำรวจ จะตอบสนองต่อการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานมากน้อยเพียงใด สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของพิสัยค่านิยมของกลุ่มตัวอย่าง (Interval of Samples values) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ทดสอบสมมติฐานและเรียกว่าการกะประมาณ (Interval estimation) โดยอาศัยช่วงละเท่า ๆ กัน คือ

ปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนทหารตำรวจ และปรากฏออกมาเป็นค่าคะแนนที่นักเรียนทหารตำรวจตอบแบบสำรวจ (Hays 1973 : 289- 332)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย